

Feminizmus és anyaság.

Írta: SZIRMAY OSZKÁRNÉ

Szellemtől szikrázó, szeretettől sugárzó volt a beszéd, mely elhangzott a püspök ajkáról, nem papi hivatásának teljesítésében, hanem emberi hivatásának magasatos felfogásában. Mélyen szántott a magasan szárnyaló szó, — és a mi tanainkat hirdette. Ott éreztük lelkünk legmélyén azt, amit Prohászka Ottokár mondott: szeretnünk kell a gyermeket a természet hatalmas erejével — ex affectu univei sitatis; szeretni, mert a gyermek védelme a magyar faj vitális érdeke — ex affectu nationis; szeretni az Öntudatra ébredt szociális lelkiismeret parancsa szerint — ex affectu societatis; és szeretni a világokat teremtő, világokat fentartó anyai szeretet elementáris erejével — ex affectu maternitatis. Hz anyai szeretet azon sublime megnyilatkozásával, mely kötelességet érez nemcsak a saját édes vére iránt, hanem minden gyermek iránt. Szeretni ösztönszerűleg és szeretni tudatosan, szívvel és értelemmel egyaránt. E szeretet nagy melegével bebizonyítani, mily teljesen alaptalan a lappangó, de néha-néha kitörő és minden önérzetes asszonyt mélyen sértő vád, — hogy a feminista asszony nem akar anya lenni.

Az embereket megtéveszti az események láncolata, mert nagy kulturális és gazdasági rázkódtatások eredményeképp egyszerre látják az öntudatra ébredt és a munkába kényszerített asszonyt, a családja fentartása érdekében munkát kérő, a kifejlődött egyénisége erejében munkát vállaló asszonyt, a családi életből, a házasságból kiszorított nőt, a gyári munkára kényszerült anyai kötelességeik teljesítésében megakadályozott asszonyok ezreit, és a tévútra vezetett, a legnemesebb ösztönöktől megfosztott, az anyaságtól hiúsági, önző okokból vonakodó asszonyok szízeit, — a jelenségek e tömkelegében nem alaposan figyelő szemük megtéved, nem gondolják meg, hogy az időbeli összefüggés nem szükségképpen okozati. Igaz, hogy a nagy ipari és gazdasági átalakulások szorították ki az asszonyt a családból és indították arra, hogy keresse helyét az emberi társadalomban, nemcsak mint fajfentartó, hanem mint egyén, és hogy a nagy átalakulásokkal járó átmeneti állapotok zavart támasztottak egyesek lelkében és a közösség viszonyaiban. De ezek nem a végleges eredmények; el tudom képzelni, — sőt a közel jövőben várom — a társadalmi fejlettségnek azt a fokát, mely össze tudja egyeztetni az egyén szabad fejlődését, a gazdasági függetlenségre nélkülözhetetlen termelő munkát és az anyai kötelességek teljesítését a szó legtágabb és legnemesebb értelmében. Szoptató szobák és napközi otthonok fognak tanúságot tenni arról, hogy a gyáros, mint egy fejlett társadalom tagja megértette vagy önként, vagy a törvény kényszerítő hatalma alatt, hogy ezekkel nem jótékonytságot gyakorol, hanem fontos fajfentartó, állambiztosító kötelességet teljesít. A gyönyörű, békés, csendes, meghitt otthonokban a háziasszonyi teendők nem emésztik fel a családanya minden erejét, hanem egyéniségének harmonikus fejlődése folytán gyermekeinek igazi anyja, nevelője, férjének igazi élettársa tud lenni. Nem az anyakönyvi hivatal, hanem a fajnemesítés eszméje fogja szentté avatni az anyaságot, az egészséges nők

egészséges gyermekeknek akarnak életet adni és szeretettel, hozzáértéssel akarják őket nevelni, — a férfiak apai kötelességeiket nemcsak a bírói ítélet kényszere alatt ismerik el, nemcsak! mater certa, hanem pater certus est, és minden gyermek édes gyermeke anyjának, apjának egyaránt. Ezt az időt a helyes irányba terelődött társadalmi fejlődés fogja meghozni, amely lehetővé teszi az egyének szabad és egészséges fejlődését. Mikor a nő anyai kötelességeit fogja teljesíthetni a község, az állam körében is, akkor lesz minden egyes nő anyasága szent és sértetlen.

És amíg ez az idő eljövend, addig mi, akik látó szemmel nézünk körül, akik sajnó szívvel érezzük nemcsak a magunk baját, hanem minden anya szenvedését, minden gyermek nélkülözését, mi teljesítsük anyai kötelességeinket úgy, mintha már anyai jogaink is megvolnának. Tettekkel bizonyítsuk, hogy a feminista gondolkodás előtt szent a gyermek és szent az anyaság.

Ne engedjük az anyagi eszközök előteremtésében kimerülni erőnket, elszunnyadni lelkiismeretünket. A gyermek századában be nem érhetjük egy nap munkájával. Nagy erkölcsi tőkére van szükség a gyermekvédelem szolgálatában. Meg kell teremteni az erős közvéleményt, mely az anyaság biztosítását, s ezzel egy életre képes nemzedék születését lehetővé teszi, meg kell teremteni az ethika ama magaslatát, mely a születendő gyermeknek meleg otthont biztosít, a legszelesebb körökbe kell juttatni az orvosi tudás azon vívmányait, melyekért az emberiség nagy jóltevője, Semmelweiss mártírhalált halt, fel kell rázni mélységes álmából a szülői szeretetet, hogy melegéből minden gyermeknek jusson. Minden gyermeknek, kinek kitűnő gyermekvédelmi törvényünk jogot ad¹ az élethez, mi adjuk meg a jogot az élet boldogságához, a szeretet napfényéhez. Dolgozzunk érte céltudatos cselekvéssel, lankadást nem ismerő tevékenységgel. Átérezve kötelességünk komolyságát, álljunk munkába, készítsük elő a szebb jövőt, küzdjünk a legnemesebb célért nemes eszközökkel és áthatva a feladat nagyságától »olcsó malasztá szent imánk ne váljon!«